

**DEPARTAMENT D'AGRICULTURA,
RAMADERIA, PESCA I ALIMENTACIÓ**

**Gran Via de les Corts Catalanes, 612-614
08007 Barcelona**

Assumpte: Al·legacions al Projecte de decret de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes i d'aprovació del programa d'actuació a les zones vulnerables en relació amb la contaminació per nitrats que procedeixen de fonts agràries.

En Llorenç Pascua Subiranas amb DNI ... actuant en nom i representació de la IAEDEN associació amb NIF G-17098534 i domicili social al C/ Sant Vicenç, 30 1er 17600 Figueres i en representació de la plataforma cívica Salvem l'Empordà i Salvem l'Empordà de Purins compareix i com millor procedeixi en dret,

EXPOSA

Que l'entitat i la plataforma que representa té com a objectius l'estudi, la defensa i la conservació del medi ambient i del territori.

Que com sigui aquests objectius interessin al bé comú i com a tal estan reconeguts a l'article 45 de la Constitució Espanyola.

Que la Sala Segona del Tribunal Suprem, en sentència dictada el 30 de novembre de 1990, en vista el recurs del sumari 12/85 de la Secció Tercera de la Audiència Provincial de Barcelona, reconegué el dret a gaudir del medi ambient com a dret fonamental dels ciutadans espanyols.

Aquesta entitat defensa que "la integració de la conservació de la natura en el procés de presa de decisions socioeconòmiques és indispensable, i que hi ha una clara interdependència entre el manteniment de la integritat dels sistemes naturals i culturals i la provisió d'opcions socials i econòmiques atractives i amb futur. No es podrà avançar cap a la sostenibilitat si no s'assoleix una relació equilibrada entre les necessitats socials, l'activitat econòmica i el funcionament dels ecosistemes, que proveeixen els serveis ambientals essencials, dels quals depèn no sols la qualitat de vida, sinó fins i tot la pròpia existència humana" (Josep Mª Mallarach a Revista de Girona).

Que després de consultar el Decret de gestió de la fertilització del sòl i de les dejeccions ramaderes volem fer les següents

AL·LEGACIONS

PRIMERA. Modificar la definicions dels apartats X i Y de l'article 3 i declarar la totalitat del territori de Catalunya com a zona vulnerable.

La situació actual és molt preocupant i és necessari que quedi reflectida clarament en el Decret per tal de constatar la gravetat de la realitat. Gravetat que queda contrastada en l'avaluació ACA de març del 2016 quan assegura que gairebé la meitat de les masses subterrànies d'aigua de Catalunya ja estan contaminades, *"la presència de compostos nitrogenats (especialment nitrats) és el problema de contaminació difusa del mal estat de les seves masses d'aigua. El 50% de les masses d'aigua subterrànies s'han declarat en mal estat químic, i d'aquestes, el 83% s'han diagnosticat amb excés de nitrats (concentracions per sobre de 50 mg/L). Així, doncs, l'excés de nitrats provoca el mal estat en un 41% de les masses d'aigua subterrànies a Catalunya"*.

La brutalitat de la quantitat de masses contaminades ens ha d'alertar de la necessitat de conservar les restants, i prendre les mesures necessàries per no seguir contaminant l'aigua.

Per mantenir un sector altament dinàmic, tal com es refereix el preàmbul del Decret, s'ha perjudicat molts habitants de Catalunya. No es pot obviar que, *"s'han detectat 139 municipis (un 14% dels municipis de Catalunya) en els quals s'han detectat concentracions elevades de nitrats a la xarxa d'abastament d'aigua potable, que han obligat a clausurar alguns pous, invertir en nous sondejos i pous, connectar a altres xarxes d'abastament i/o tractar les aigües per disposar d'aigua potable amb concentracions inferiors als 50 mg/L de nitrats (Segons les anàlisis realitzades per l'Agència de Salut Pública de Catalunya, Departament de Salut, dades fins a 2014, i les dades obtingudes de les xarxes de control de l'ACA)". I tampoc no es pot obviar "que el 70% del territori depèn, en major o menor grau, de les aigües subterrànies per al seu abastament (35% en termes de volum). El problema és especialment greu en aquells municipis, principalment de l'interior, que no disposen d'una altra font d'abastament alternativa als recursos subterranis propis." I no es pot obviar les molèsties que pot comportar a la població d'aquests municipis. Gent gran, gent amb limitacions de mobilitat...Actualment (dades 2015), el Departament de Salut té identificades "65 zones amb excés de nitrats a les xarxes d'abastament, i que afecten un total de 23.100 habitants. Zones en què cal trobar una solució (majoritàriament inversions a càrrec de les administracions locals amb ajudes de l'ACA o d'altres organismes supramunicipals)".*

En definitiva no es pot seguir alimentant un sector en perjudicant un gran nombre de ciutadans, i posant en perill les generacions vinents.

Per tant, s'han d'aplicar les mesures necessàries per canviar la tendència, i no incrementar els municipis vulnerats. No és ni real, ni acceptable, que en el decret s'afirmi que *"atès que els darrers anys no hi hagut canvis significatius de les aigües subterrànies respecte al nivell de nitrats"*. Segons la mateixa avaluació ACA-16, s'han realitzat 4 revisions de les zones vulnerables, superfície: *"Durant aquestes revisions, s'ha anat ampliant progressivament el nombre de municipis que s'han inclòs en zones vulnerables, la qual cosa evidencia la progressivitat del problema en els darrers anys. Gairebé el 34% de la superfície i el 45% dels municipis han estat declarats vulnerables per excés de nitrats d'origen agrari en les seves aigües"*.

En el decret de 283/1998 de la primera declaració de zones vulnerables es van detectar 204 municipis que representaven un 11,7% dels municipis catalans, i una superfície afectada de 3.753 km², que representa un 21,5% de la superfície de Catalunya. En l'acord de Govern 13/2015 ja es van detectar 422 municipis, un 33,8% i 10.850 km² afectats, un 44,5%. És a dir, s'ha més que duplicat els municipis vulnerats, i gairebé s'ha triplicat la superfície afectada. Un autèntic desastre.

Per tant i veient la progressivitat i gravetat de la problemàtica, més encara si considerem les conseqüències d'altres efectes contaminats de l'activitat ramadera com l'estat dels sòls, la qualitat de l'aire, consum de recursos hídrics, sembla del tot raonable per tal de protegir el que queda, l'advertiment que ja va fer els CADS en l'informe 37/2008 sobre el decret 136/2009 d'aprovació del programa d'actuació aplicable a les zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats que procedeixen de fonts agràries i de gestió de les dejeccions ramaderes: *"el CADS vol assenyalar que atesa la fragilitat de les aigües subterrànies caldria valorar la possibilitat d'aplicar la consideració de zona vulnerable a tota la superfície del país, tal com han fet alguns països europeus (Alemanya, Àustria, Dinamarca, Finlàndia, Irlanda, Luxemburg, i Països Baixos). D'aquesta manera, el pla d'actuació i totes les mesures contingudes al decret serien aplicables a tot Catalunya"*.

Per tot plegat, demanem un canvi de nomenclatura en la designació de zones vulnerables:

- Que la zona vulnerable s'anomeni zona vulnerada
- I que la resta de Catalunya, veient el ritme de creixement de la cabana porcina a Catalunya, es declari zona vulnerable.
- Que es defineixi un nou articulat més restrictiu per la zona vulnerada de Catalunya per tal que sigui realment efectiu poder complir l'objecte del decret, en el seu article 1: "aquest decret té per objecte l'establiment de mesures dirigides a **reduir** i prevenir la contaminació causada o provocada pels nitrats d'origen agrari" I els condicionants per la zona vulnerable del decret s'apliqui a la zona vulnerable que nosaltres demanem redefinir; és a dir, a la resta de Catalunya

SEGONA. Modificar les variables utilitzades pel càlcul del ICR en l'article 4, per tal que el resultat sigui més fiable i més representatiu de la realitat.

Definit el ICR com un quocient, és obvi, que si es calculen a la baixa el Nitrogen total de les dejeccions produïdes d'un municipi (Numerador del quocient), i/o si es calculen a l'alça el Nitrogen de les dejeccions ramaderes admissibles en les terres fertilitzables del mateix municipi (Denominador del quocient), el resultat queda desvirtuat a la baixa, cosa que tindria conseqüències gravíssimes, doncs perpetuaria, no sols l'abocament excendentari i per tant contaminant de Nitrogen, sinó que encara justificaria incomprendiblement un augment de caps de bestiar.

Això suposaria que el ICR no compliria la seva funció de ser un indicador fiable per expressar el balanç de Nitrogen produït i Nitrogen assimilable, afectant a la correcta gestió de les dejeccions ramaderes. Tal com s'explicita en l'informe preceptiu de sostenibilitat ambiental del programa d'actuació a les zones vulnerables en relació a la contaminació per nitrats que procedeixen de fonts agràries, que acompanya aquest decret, la gestió ineficient de les dejeccions té efectes negatius en la contaminació i en la salut: "Ambientalment s'ha de tenir en compte que l'ús de dejeccions ramaderes comporta diverses formes d'emissions de N al medi ambient incloent-hi les emissions de nitrat (NO₃) i la volatilització d'amoniac (NH₃) i d'òxid nítrós (N₂O). Una gestió ineficient de les dejeccions ramaderes, per tant, pot tenir efectes en la contaminació de l'aigua subterrània, l'eutrofització de les aigües superficials, l'acidificació del sòl i les contribucions a l'escalfament global (Olesen et al., 2004). Segons l'informe del CADS per a la millora dels purins porcins a Catalunya, els principals efectes ambientals negatius d'una mala gestió de purins són:

- Contaminació de les aigües freàtiques per lixiviació de nitrats.
- Desequilibris nutricionals en els cultius.
- Acumulació d'elements com el coure i el zenc.
- Dispersió de males herbes.
- Contaminació de les aigües per aplicació directa i escolament superficial.
- Emissió de males olors, metà i òxid nítrós, i volatilització d'amoniac.
- Acidificació del sòl per la nitrificació de l'amoni.
- Salinització dels sòls.
- Destrucció de biòtops per als quals el N és limitant.
- Augment de els al·lèrgies..."

Per tant pel càlcul del ICR s'han d'incorporar les següents consideracions per ser fiable i ajustar-lo a la realitat:

a/. Substituir l'indicador de càlcul de N admissible d'acord amb les dades de superfície del SIGPAC, per les dades de superfície les parcel·les on realment s'aboquen els purins que consten en l'aplicació GDN.

Actualment les dejeccions ramaderes no s'apliquen en la totalitat de la superfície de les terres que consten a la SIGPAC. Aquesta situació no es correspon amb la realitat. I és impossible que en un període curt de temps els agricultors acceptin fertilitzar amb purins les seves explotacions per la qualitat i efectes contaminants d'aquests.

Per tant s'han de fer servir les dades reals de les parcel·les que realment consten com a base agrícola en l'aplicació GDN, que serveix per validar els plans de dejeccions ramaderes i evitar la duplicitat de les terres declarades com receptores de purins.

Utilitzar la superfície de les parcel·les que consten a la SIGPAC i que no són receptores de purins pel càlcul de N admissible significa alterar artificialment a la baixa el resultat de l'ICR fent la proporció més petita, per poder seguir justificant l'excedent de Nitrogen. A més des-incentivaria que els ramaders busquessin noves terres a zones no vulnerables doncs podria passar que el seu municipi tingués un ICR més baix del que el pertocaria.

b/. Pel càlcul de N generat, prendre el valor més alt entre el càlcul de N produït per les dejeccions ramaderes segons la capacitat de bestiar del municipi o el càlcul de N mitjà produït per les dejeccions segons la capacitat de bestiar de ZV del municipi.

Estructurat el càlcul del ICR com un quocient, és important prendre algunes precaucions per tal de no distorsionar el resultat. Pot passar que un municipi tingui una capacitat de bestiar petita i una gran base agrícola i per tant una gran pressió de dejeccions, i en canvi el resultat seria un ICR baix. Amb la suma de municipis veïns tal com preveu el decret, podria passar també, que municipis amb una molt alta capacitat de bestiar i per tant amb un ICR molt alt, en sumar municipis adjacents amb ICR més baixos quedarien deslliurats de les restriccions i limitacions previstes en el decret.

Per evitar els perjudicis que pot causar l'efecte distorsionador de determinats municipis que per les seves característiques estiguin més allunyats de la mitjana de la zona, s'ha d'establir un condicionant preventiu que mitigui aquest efecte.

Per tant, pel càlcul de N generat (Numerador del quocient), s'ha de prendre el valor més alt entre el N produït del municipi o el N mitjà produït de les zones vulnerables.

c/. Eliminar la reducció de N produït, per dietes alimentàries.

En l'annex 1, s'estableixen reduccions del 5%, del 12% i fins a percentatges superiors segons càlcul individualitzat. És a dir que prenen una mitja del 12%, estaríem deixant fora del càlcul de N produït (numerador del quocient) aproximadament unes 12.000 tones de N., la major part d'elles en les zones de més densitat ramadera. Amb l'únic requisit que el titular ho faci constar en el seu pla de dejeccions. Però no s'estableix cap mena de control específic per verificar si realment i ha una reducció real de N declarat. Però tampoc massa controls ordinaris. Els controls ordinaris que estableix el pla de control de la gestió de les dejeccions ramaderes i altres fertilitzants nitrogenats segons el punt 3 de l'article 50, només són del 3% de les explotacions agrícoles i ramaderes. És a dir un control cada 33 anys.

La realitat és tossuda. I aclaridora. En l'informe de sostenibilitat ambiental preliminar del pla estratègic de la fertilització agrària i gestió de les dejeccions ramaderes a Catalunya (2013-2016), en l'apartat 3.4.3, s'afirma que 54.000 tones de N, provenen del purí porcí (no aporta dades de l'aviram o altres espècies). Doncs bé, en l'informe preceptiu de sostenibilitat ambiental del programa d'actuació a les zones vulnerables en relació a la contaminació per nitrats que procedeixen de fonts agràries, que acompanya aquest decret, en l'apartat 3.4.4, afirma que ja són 66.325 tones que provenen del purí porcí.

És a dir cap de les millores en el tractament de les dejeccions ramaderes proposades en el programa d'actuació actual i anteriors, han servit per reduir el N generat. Ni tan sols serveixen per justificar la irresponsable política seguida pel DARPA, Departament de territori i sostenibilitat, ACA, i altres actors, per aprovar noves explotacions ramaderes o ampliacions de les mateixes ignorant els greus efectes contaminants que es descriuen en aquest informe de sostenibilitat ambiental i molt d'altres informes, provocant un autèntic desastre ambiental.

Sense perjudici que puguin existir en el mercat pinsos amb formulacions que redueixin el N de les dejeccions, és obvi que en el mercat existeixen un munt de compostos proteínics i vitamínics per engreixar el bestiar. Només cal fer una senzilla consulta a google per comprovar-ne la quantitat, preus, i característiques. La falta de control eficaç per verificar la suposada reducció de N, la dificultat intrínseca de portar-lo a terme, la facilitat de comprar compostos alimentaris alternatius arreu del món, i l'interès que té el ramader per engreixar el bestiar, fa que el promotor del decret hagi d'apel·lar al principi de prudència, i no donar per bona una reducció de N, que no pot comprovar, que la realitat no ho corrobora, i que els efectes de deixar de comptabilitzar una gran quantitat de N generat en el càlcul d'un ICR que quedarà desvirtuat, agreujant els efectes contaminants que provoca l'excedent de N de les dejeccions ramaderes.

d/. Tot el càlcul del ICR, la seva metodologia, les variables emprades, superfícies computades, identificació de les parcel·les, tipus de cultius, i qualsevol dada que s'utilitzi ha de regir-se per la LLEI 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, del Parlament de Catalunya, i de DIRECTIVA 2003/4/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 28 de gener de 2003, relativa a l'accés del públic a la informació mediambiental i per la qual es deroga la Directiva 90/313 / CEE del Consell.

El DARPA com a subjecte obligat per la llei, ha de facilitar a tots els ciutadans, la consulta de la informació, actualitzada, també amb l'ús de mitjans informàtics en formats fàcilment comprensibles, de qualsevol dada, resultats, modificacions que afecti el càlcul del ICR.

e/. La superfície dels sòls que superin les concentracions màximes de nutrients que s'especifiquen en l'annex 8, han de ser restades de la base agrícola real declarada que serveix per aplicar les dejeccions (denominador del quocient), per calcular el ICR, i també aquelles parcel·les que el decret en limiti el seu ús (pendents, distàncies, inundables, etc.)

Es evident que els sòls contaminats , i els que no compleixin els requisits establerts en el decret, no poden ser comptabilitzats com superfície admissible de N.

TERCERA. Al·legacions a l'article 5 del decret

Fer constar en els punts 5.2 i 5.3 que els càlculs de Nitrogen aportat en els tractaments de les dejeccions realitzats en la mateixa explotació i de la metodologia basada en el balanç de Nitrogen dels punts 5.2 i 5.3, i els percentatges de reducció de Nitrogen pels diferents tipus d'alimentació que contempla la taula final de l'annex 1 en cap cas s'han de considerar com una excepció dels estàndards del annex 1 que puguin justificar un increment de bestiar o una reducció de la superfície de la base agrícola declarada.

L'aplicació de les millors tècniques disponibles per part dels titulars de les explotacions ramaderes ha de ser el principal criteri que han de seguir per complir amb les seves obligacions de prevenir i evitar danys ambientals i evitar d'aquesta manera els costos que els suposaria la reparació d'aquests danys. El DARPA, per la seva banda, també ha de legislar per tal d'implementar l'obligatorietat de què s'apliquin les millors tècniques disponibles, per complir amb les seves obligacions de vetllar per la protecció del medi

ambient per mitjà de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat intergeneracional. Les polítiques ambientals s'han de dirigir especialment a reduir les diferents formes de contaminació, com determina l'Estatut d'Autonomia. Sí, l'objectiu és reduir la contaminació, i per reduir-la és imprescindible reduir la generació de Nitrogen. I no, l'objectiu no és incrementar el nombre de porcs o de gallines que generin més Nitrogen, i anul·lin els avenços que puguin venir per l'aplicació de les millors tècniques disponibles. El DARPA s'ha de treure el barret de ramader i ha de deixar de fer trampes promovent un Decret amb un munt d'excepcions que no fan més que sobredimensionar el sector.

Un exemple, entre d'altres són les normatives aprovades pel DARPA en relació a les millores en l'alimentació del bestiar, com així ho reconeix la Memòria General del Projecte. Textualment diu "Des de la publicació del Decret 136/2009, ha anat apareixent normativa per establir l'aplicació de la reducció del nitrogen excretat pel bestiar porcí mitjançant la millora de l'alimentació. Aquesta normativa, constituïda per les diferents Ordres AAR/506/2010, AAM/3112/2014 i AAM/66/215, pretenia reflectir als plans de gestió de dejeccions ramaderes els avenços assolits en la nutrició del bestiar porcí i la millora de les tecnologies de producció de pinsos. D'aquesta manera, la quantitat de nitrogen excretat que figurava als plans de gestió s'apropava a la realitat i deixava de ser un valor estàndard que penalitzava les explotacions més tecnificades. Es buscava així facilitar la gestió de les dejeccions i millorar la qualitat del medi. No obstant això, a la pràctica s'ha observat que la reducció en l'excreció de nitrogen gràcies a les millores en l'alimentació, en lloc de suposar un alleujament de la càrrega de nitrogen en les zones de més densitat ramadera, ha servit massa sovint per ampliar la capacitat de les explotacions, les quals han augmentat el bestiar fins a continuar generant la mateixa quantitat de nitrogen que tenien abans d'aplicar la reducció per millores en l'alimentació".

Per tant, el DARPA ha de complir amb la seva obligació de normativitzar la implementació de les millors pràctiques disponibles que redueixin el Nitrogen generat per les dejeccions ramaderes i altres fertilitzants nitrogenats per tal de reduir efectivament la contaminació produïda per l'excés de Nitrogen. En aquest sentit, els tractaments de les dejeccions que es realitzin en la mateixa explotació, i la metodologia basada en el balanç de Nitrogen, i les millores alimentàries, si en comporten una reducció, el DARPA ha de legislar per tal d'implementar obligatòriament aquestes pràctiques, a totes les explotacions, en els terminis raonables atenent a la gravetat de la situació ambiental del territori.

Però mai l'aplicació de les millors pràctiques disponibles han de servir per sobredimensionar encara més, com fins ara, sectors com el porcí i aviram, com posa en relleu la ponència del Gener del 2016 de la Delegació General d'Ordenació del Territori i Urbanisme que posa en dubte la sostenibilitat econòmica del model, la sostenibilitat

ambiental, la prevenció de la sanitat animal, a més d'un problema paisatgístic per l'acumulació d'impactes.

El punt 5.2 i 5.3, així com les reduccions plantejades en l'annex 1 per millores alimentàries, van en la línia de poder justificar noves ampliacions, o bé que les explotacions puguin declarar menys terres per aplicar purins, tot just el contrari del que suposadament pretén el decret. Amb la gravetat de què no s'estableix cap mena de control, ni cap metodologia per avaluar i verificar la possible reducció. Fins i tot en l'annex 1, el DARPA dimiteix de la seva obligació de supervisar el que legisla quan diu: "Per al cas del porcí, l'administració agrària acceptarà la utilització dels valors dels nivells 1 i 2 en les condicions que s'especifiquen tot seguit sense sol·licitar argumentacions nutricionals addicionals".

QUARTA. Al·legacions que fan referència als articles 6 i 7

a/. Incloure com a responsables els administradors, gerents i apoderats, i si en disposen, de tots els membres del consell d'administració de les persones jurídiques que siguin persones gestores de les entitats que es descriuen en l'article 6 i amb les obligacions i responsabilitats que es refereixen l'article 7, a més, de ser subjectes obligats per les disposicions de la Llei de responsabilitat ambiental 26/2007 de 23 d'octubre i modificacions posteriors, sense perjudici de la responsabilitat penal i de la responsabilitat civil pels danys que puguin ocasionar per la mala gestió de les dejeccions ramaderes i altres fertilitzant nitrogenats,

L'any 2004 es va aprovar la Directiva 2004/35/CE del Parlament europeu i del Consell (de 21 d'abril de 2004), sobre responsabilitat ambiental en relació amb la prevenció i la reparació de danys ambientals. L'Estat espanyol va transposar la Directiva mitjançant la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat ambiental. Aquesta Llei pretén, bàsicament, fomentar la prevenció mitjançant l'adopció de pràctiques i mesures preventives pel que fa als professionals i responsables de les activitats econòmiques i professionals, siguin públiques o privades (anomenats operadors). També pretén garantir que el medi natural que hagi patit un dany sigui restaurat i retornat a l'estat bàsic (estat del medi abans del dany), i aquesta responsabilitat l'assumeix l'operador causant del dany (responsabilitat d'actuació i responsabilitat econòmica il·limitada). Confirma el principi de qui contamina, paga. Queda clar amb l'objecte de la Llei, definit en l'article 1: *"Esta ley regula la responsabilidad de los operadores de prevenir, evitar y reparar los daños medioambientales, de conformidad con el artículo 45 de la Constitución y con los principios de prevención y de que «quien contamina paga»*.

b/. El Departament de Territori i Sostenibilitat i el Departament de Salut, han d'establir els mecanismes de control necessaris per a verificar que les mesures contemplades en el Decret, promogut pel DARPA, són aplicades correctament pels

operadors i són eficients per prevenir i evitar danys al medi ambient i a la salut. Per complir amb el principi de qui contamina paga el departament d'Economia ha d'establir els cànons, taxes, arbitris, sancions, o altres figures impositives que consideri convenientes a càrrec dels operadors, per tal de rescabalar totes les partides que es destinin a restaurar els danys al medi ambient i a la salut que hagin provocat.

La llei 26/2007 de 23 d'octubre és molt clara quan en el seu article 22 en referència als incompliments de prevenció, d'evitació o de reparació dels danys al medi ambient, en el seu punt 1 diu: *“La autoridad competente velará para que el operador adopte las medidas de prevención, de evitación o de reparación de los daños medioambientales así como para que observe las demás obligaciones establecidas en esta ley, en los términos en ella previstos”.*

L'article 46 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat intergeneracional. Afegeix que les polítiques ambientals s'han de dirigir especialment a reduir les diferents formes de contaminació, fixar estàndards i nivells mínims de protecció, articular mesures correctives de l'impacte ambiental, utilitzar racionalment els recursos naturals, prevenir i controlar l'erosió i les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i respectar els principis de preservació del medi.

D'acord amb aquests preceptes, l'article 144.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que corresponen a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient i la competència per a dictar normes addicionals de protecció. S'hi afegeix que aquesta competència inclou, entre d'altres, la prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient, la regulació de l'ambient atmosfèric i de les diverses formes de contaminació i l'establiment d'altres instruments de control de la contaminació.

Amb els redactats dels paràgrafs anteriors ha de quedar clara que la prioritat dels responsables dels departaments afectats, ha de ser la protecció del medi ambient i dels recursos naturals. No fer-ho seria incórrer en figures delictives. És imprescindible, per tant, que s'implementin protocols de seguiment per part dels departaments de Territori i Sostenibilitat i el departament de Salut i d'Economia, per assegurar que el DARPA aconseguix fer aplicar correctament les disposicions i les mesures reforçades que contempla el decret, i que es fa efectiu el principi de qui contamina paga.

La intervenció dels departaments esmentats ja va ser proposada pel Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible en el seu informe 3/2008 quan afirma: "Des del CADS volem remarcar que ens trobem davant d'una temàtica de prou importància i complexitat que hauria de ser tractada, tant tècnicament com a nivell

de polítiques, sota una perspectiva transversal i de forma conjunta entre els departaments que hi tenen competències (Agricultura, Alimentació i Acció Rural; Medi Ambient i Habitatge; i Salut)". Vist el resultat desastrós del decret 136/2009 i la total falta de controls que fins i tot la mateixa administració ha constatat, ara sembla més raonable la proposta del CADS.

És de sentit comú i pràctica habitual, tant a l'administració pública com en l'àmbit privat, que les inspeccions, auditories i altres protocols de seguiment no estiguin tutelats pel mateix departament promotor del projecte. I més si és el cas del DARPA que sempre ha estat en bona sintonia amb el sector ramader. Només cal veure l'amable tractament que li dispensa en el preàmbul del decret: "El sector ramader és un sector altament dinàmic, que necessita adaptar-se a les necessitats del mercat" i en canvi s'oblida que és un sector altament contaminant, sobredimensionat, responsable de contaminar les masses subterrànies d'aigua per nitrats, de contaminar els sòls per excés de fòsfor, de contaminar l'aire per les emissions de partícules de gasos responsables de l'efecte hivernacle que provoquen el canvi climàtic, i responsable d'un consum insostenible d'un recurs natural vital com l'aigua. Un sector que fins ara s'ha beneficiat d'una legislació favorable i una manca de control contrastada per créixer i que vol seguir creixent aprofitant les oportunitats de negoci derivades de l'exportació, en benefici d'uns pocs, i socialitzant entre tots les despeses de la reparació del medi ambient. També resulta paradoxal que el Departament de Territori i Sostenibilitat que te engegats diversos plans mediambientals que publica en la seva web, no tingui res a dir per complir amb les obligacions derivades de l'article 46 de l'Estatut d'Autonomia de protegir el medi ambient i els recursos naturals agredits pel sobre dimensionament del sector, tal com ho constata en la ponència de sòl no urbanitzable de gener del 2016.

CINQUENA. Al·legacions que fan referència a l'article 8

a/. Modificar l'apartat c, del punt 8.2 per fer constar que tots els centres de dejeccions ramaderes estaran obligats a disposar d'assessorament en fertilització i que estaran obligats a fer i presentar les corresponents anàlisis de sòls de la totalitat de les parcel·les de la base agrícola que gestionin.

L'exempció que preveu l'apartat c, del punt 8.2, confirma la política de la taca d'oli que el DARPA, i altres actors implicats com el Departament de Territori i Sostenibilitat, el de Salut, o l'ACA han portat a terme durant molts anys. Es tracta d'establir uns requisits més restrictius per la instal·lació o ampliació d'explotacions més dimensionades i permetre les mateixes dimensions distribuïdes en varies explotacions. Es posen condicionants per posar una granja de 10.000 pocs, que desapareixen si se'n posen 5 granges de 2.000. Resultat: el Nitrogen generat és el mateix .

Un exemple escandalós d'aquesta política de taca d'oli, és l'actuació de l'ACA. El març del 2016 emet un informe tècnic demolidor sobre l'Avaluació de la problemàtica originada per l'excés de nitrats d'origen agrari en les masses d'aigua subterrània a Catalunya. Amb aquest informe a la mà cap tècnic, ni cap professional, ni la ponència ambiental, pot emetre un informe favorable per la instal·lació o ampliació de granges sense prevaricar. Per això la mateixa ACA en la seva circular del 8 de juny del 2016, amb coherència amb avaluació ACA-16, afirma que *"atesa aquesta situació, es considera que una de les mesures urgents a implantar ha de ser evitar l'increment de nitrogen d'origen ramader que s'apliqui com adob agrícola en aquells àmbits on la concentració de nitrats en les aigües subterrànies no pot acceptar la incorporació de noves càrregues"*. I com a conseqüència, pren com a mesura preventiva informar "a la ponència ambiental de la situació actual i que a partir d'aquesta data informará desfavorablement aquells nous expedients d'activitats ramaderes incloses a l'annex 1 de la llei 20/2009 que suposin un increment en la càrrega de nitrogen aplicada". Això sí, amb un matís, només les de l'annex I. Però la majoria dels nous expedients són d'explotacions que no estan classificades en aquest annex. És a dir, l'ACA pot informar desfavorablement la instal·lació d'una granja de 10.000 porcs, però pot informar favorablement 5 granges de 2000 porcs, com si aquests no incrementessin la càrrega de nitrogen aplicat.

Aquesta política de taca d'oli, que ens ha empastifat tot el territori, es detecta en aquest article quan deslliure els centres de dejeccions que disposin d'una base agrícola inferior a 200 ha, d'una de les novetats estrella del decret, l'assessorament en fertilització.

200 ha suposen que es poden aplicar, en el cas que tots els cultius permetin la dosi màxima de 170 Kg/ha, la quantitat de 34.000 kg de Nitrogen. I clar, ja no caldrà demanar llicència per una macro granja que generi 34.000 kg de N, sinó diverses granges més petites, que a més no cal ni que tinguin emmagatzematge propi segons el punt 8.1. Aquestes granges disposaren de 200 ha per aplicar purins. Segurament la dificultat més gran que tenen avui els ramaders es trobar terres aptes per aplicar les dejeccions. I a més sense control.

Un dels pocs controls que eficaços per controlar els excedents de nitrogen, és les anàlisis de sòl periòdic per comprovar l'aptitud de les terres que serviran de base agrícola, donada la relació de la contaminació dels sòls i la contaminació de les masses d'aigua subterrànies i superficials. Per tant els centres de dejecció han d'estar obligats a presentar cada dos anys les anàlisis de sòls de tota les parcel·les de la base agrícola que gestionin.

b/. Incloure que els titulars dels centres de dejeccions ramaderes estaran obligats presentar les garanties financeres obligatòries per a les activitats de l'annex III de la

Llei 26/2007, de 23 d'octubre , de responsabilitat mediambiental, en la data que finalment s'estableixi.

Com encara no s'ha establert la data que serà obligatòria la presentació de les garanties financeres que preveu la llei, i per evitar possibles especulacions per aquest motiu, ha de quedar clar que els centres de dejeccions ramaderes, realitzen la mateixa activitat que les explotacions ramaderes, per bé que dos centres diferents, i per tant, són subjectes obligats en figurar en l'annex III de l'esmentada llei.

c/ Incloure l'obligatorietat d'una inspecció tècnica anual a càrrec del titular de l'explotació, de les instal·lacions per una empresa o professional homologat que avaluï l'estat d'aquestes, comprovant l'absència de fuites i que les característiques constructives s'adeqüin a les detallades en l'annex 2. També, com s'indica en el mateix article, comprovi la integritat estructural del dipòsit, i comuniqui a l'administració competent les possibles incidències detectades i les millores a realitzar

SISENA. Al·legacions que fan referència a l'article 10

a/. Incloure un pla per adequar totes les instal·lacions actuals d'emmagatzematge per complir els requisits que especifica el punt 4 de l'annex 2 per les noves basses d'emmagatzematge de producte líquids o semilíquids, en un termini raonable tenint en compte la gravetat de la problemàtica originada per l'excés de nitrats d'origen agrari en les masses d'aigua subterrània a Catalunya.

És obvi que els mateixos arguments que porten al promotor del decret a considerar important incloure en el punt 4 de l'annex 2, nous requisits a complir per les noves basses d'emmagatzematge del purins, també han de ser importants per totes les basses construïdes.

Si els nous requisits només afecten les noves basses, els efectes per resoldre la problemàtica de les fuites, llargament denunciada, seran molt minsos.

Només cal llegir el que diu la Memòria d'avaluació d'impacte de mesures proposades: "Aproximadament, cada any es construeixen 50 basses de purins a Catalunya, sigui per ampliacions o per granges noves, mentre que es considera que amb aquesta nova norma s'instal·laran al voltant de 15 basses noves per a productes procedents de sistemes de tractament cada any.

És a dir, l'eficàcia de la mesura queda limitada a 15 granges. I no queden afectades la resta de 32.755 explotacions amb 98.974.872 caps que figuren en la taula 21 de l'ISA. L'adequació de les instal·lacions a les noves normes és un fet normal en tots els sectors econòmics, fins i tot en l'àmbit particular. Per posar un exemple senzill i verídic,

una persona amb una pensió de viudetat va haver de canviar l'escalfador de casa per avaria de l'anterior ara fa dos anys i mig. En la revisió de fa un parell de mesos realitzada per la companyia del gas, l'obliguen a tornar a canviar perquè aquest nou escalfador no compleix la normativa publicada fa tot just un any. El mateix passa amb tots els sectors, excepte en el sector ramader.

Això suposa una subvenció encoberta, que afavoreix al sector de la ramaderia intensiva, que evita internalitzar els costos, tal com denuncia la Ponència del sòl no urbanitzable del Departament de Territori i Sostenibilitat de gener del 2016, quan expressa "Dubtes sobre la sostenibilitat econòmica d'un model que no internalitza suficientment els costos ambientals ni paisatgístics reals que genera i amb unes explotacions que, malgrat això, s'enfronten cíclicament amb problemes de viabilitat". Aquest avantatge suposa una competència deslleial a l'abaratir artificialment el preu final dels productes, enfront altres productes substitutius com per exemple els de la ramaderia ecològica amb uns costos interns més elevats. També suposa el fre al desenvolupament d'una ramaderia molt més sostenible com l'ecològica. A més són pràctiques contràries al dret europeu, i denunciades a les Institucions Europees.

b/. Incloure l'obligatorietat d'una inspecció tècnica anual de les instal·lacions de l'explotació ramadera feta per una empresa o professional homologats que avaluï l'estat de aquestes, comprovant l'absència de fuites i que les característiques constructives s'adeqüin a les detallades en l'annex 2, comunicant a l'administració competent les possibles incidències detectades i les millores a realitzar.

La Memòria General del Projecte adverteix del risc de tenir instal·lacions envellides quan assenyala que "L'experiència ha demostrat que les basses, tot i complir plenament els requisits constructius exigits a la normativa, poden sofrir alteracions en el temps a causa de moviments (assentaments) del terreny o a la degradació dels materials impermeables: en cas de basses de terra impermeabilitzades amb làmina plàstica, poden aparèixer esquerdes per envelliment del material o per agressions mecàniques en operar amb la maquinària a prop seu. Per aquest motiu, es fa necessari establir un sistema per poder detectar qualsevol fuga que pugui acabar en la lixiviació de dejeccions cap a les aigües freàtiques.

En el mateix decret el promotor ja constata la importància de revisar el bon estat de les instal·lacions quan en l'article 11 preveu aquestes revisions en "les instal·lacions d'emmagatzematge en destinació, que gestionen dejeccions de diferents explotacions ramaderes, han de complir tots els requeriments constructius especificats a l'annex 2.2 i a més s'ha de comprovar la integritat estructural del dipòsit com a mínim un cop l'any".

La precarietat de les inspeccions i controls que preveu l'article 50, i el raquític nombre de controls de camp que el DARPA ha fet segons la MAIMP, fa que sigui del tot normal implementar l'obligatorietat d'una inspecció anual per empresa o professional homologat.

c/. Establiment d'una moratòria per noves instal·lacions o ampliacions, fins que no es revisin totes les instal·lacions d'emmagatzematge. Aquesta moratòria és complementària, i no substitueix ni invalida cap de les moratòries que es puguin establir per altres motius.

Es evident que autoritzar noves explotacions o ampliar-les sense avaluar l'estat actual de totes les instal·lacions d'emmagatzematge, s'estaria vulnerant el principi de prevenció de les directives europees, i del mateix decret. Primer cal fer, el que durant anys i anys no s'ha fet, revisar i adequar les basses per evitar les filtracions.

SETENA. Al·legacions que fan referència a l'article 11 del decret

Incloure l'obligatorietat d'una inspecció tècnica anual de les instal·lacions d'emmagatzematge en destinació per una empresa o professional homologat que avaluï l'estat d'aquestes, comprovant l'absència de fuites i que les característiques constructives s'adeqüin a les detallades en l'annex 2. També, com s'indica en el mateix article, comprovi la integritat estructural del dipòsit, i comuniqui a l'administració competent les possibles incidències detectades i les millores a realitzar

Per justificar aquesta al·legació serveixen les mateixes argumentacions de l'article 10.

VUITENA. Al·legacions a l'article 15 del Decret

a/. Modificar el punt 15.2b perquè siguin també obligatoris els requisits dels equips de transports indicats en el punt 15.2 i el registre, recepció i transmissió telemàtica de dades que s'especifiquen en l'annex 14, per les parcel·les situades a menys de 5 km.

Tant la Memòria General del Projecte com l'ISA, conclouen que les parcel·les més properes a les explotacions són les més sobre fertilitzades, i que "reben una part de les dejeccions que haurien de destinar-se a terres més llunyanes, per una qüestió de reducció de costos de transport." Deslliurar de complir els requisits que sí que han de complir el transport de dejeccions a terres més llunyanes, només incentivaria la pràctica d'aplicar-les el més a prop possible.

b/. Incloure l'obligatorietat d'identificar els transports de dejeccions equipats amb els dispositius requerits en l'article 15 i annex 14, amb un distintiu ben visible a distància.

c/. Incloure que les persones interessades poden consultar en temps real, les dades transmeses, actuals i històriques per parcel·la, d'acord amb per la LLEI 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, del Parlament de Catalunya, i de DIRECTIVA 2003/4/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 28 de gener de 2003, relativa a l'accés del públic a la informació mediambiental i per la qual es deroga la Directiva 90/313 / CEE del Consell. També la llei 26/2007, de 23 d'octubre, de Responsabilitat Mediambiental, deixa molt clar en l'article 43, referent a l'accés a la informació, que el públic podrà sol·licitar a l'Administració pública la informació de què disposi sobre els danys mediambientals i sobre les mesures de prevenció, d'evitació o de reparació d'aquests danys.

NOVENA. Al·legacions que fan referència a l'article 28

Perquè l'article 28 sigui efectiu, i aplicant el principi de prevenció, ha d'incloure les següents consideracions, que també han d'estar recollides en el pla de controls a que es refereix l'article 50 i la disposició final cinquena.

a/. Obligatorietat d'analitzar el sòl periòdicament, seguint la metodologia que es descriu en l'annex 8, a totes les terres que constitueixen la base agrícola declarada per aplicar les dejeccions ramaderes, per determinar si són aptes, sempre que no superen les concentracions màximes de Nitrogen, Fòsfor i Potassi que s'estableixen en l'esmentat annex 8.

b/. Els titulars de les explotacions ramaderes hauran de presentar dintre dels 3 mesos següents a la publicació del decret l'anàlisi de sòl de totes les terres que són base agrícola per aplicar les dejeccions si es troben en ZV, i dintre dels 6 mesos següents si es troben en ZNV.

c/. Les anàlisis han d'estar validades per tècnics i laboratoris homologats que donin fe de l'autenticitat de les mostres i resultats. Les parcel·les i recintes que tinguin un nivell de concentració de nutrients superiors als establerts en l'annex 8, s'han de donar de baixa de l'aplicació GDN, i el titular de l'explotació comunicarà la nova base agrícola o la reducció de caps de bestiar que corresponguin.

d/. L'obligatorietat de presentar cada dos anys les anàlisis de totes les terres que serveixen de base agrícola per aplicar dejeccions .

e/. La informació de l'estat de les terres, i les seves concentracions de nutrients han de ser públiques, consultables telemàticament per qualsevol ciutadà, sense costos ni restriccions d'acord amb per la LLEI 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, del Parlament de Catalunya, i de DIRECTIVA 2003/4/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 28 de gener de 2003, relativa a l'accés del públic a la informació mediambiental i per la qual es deroga la Directiva 90/313 / CEE del Consell. També la llei 26/2007, de 23 d'octubre, de Responsabilitat Mediambiental, deixa molt clar en l'article 43, referent a l'accés a la informació, que el públic podrà sol·licitar a l'Administració pública la informació de què disposi sobre els danys mediambientals i sobre les mesures de prevenció, d'evitació o de reparació d'aquests danys.

f/. Establir una moratòria per autoritzar noves explotacions o ampliar-les, fins que estiguin actualitzats tots els plans de dejeccions amb les corresponents anàlisis de sòls de totes les terres declarades per aplicar dejeccions ramaderes, que certifiquin que són aptes i no contaminades per excés de nutrients. Aquesta moratòria és complementària, i no substitueix ni invalida cap de les moratòries que es puguin establir per altres motius.

Segons la Memòria General del Projecte (MGP), "les dejeccions ramaderes procedents de la ramaderia intensiva es caracteritzen per tenir uns valors de fòsfor en excés sobre els de nitrogen, si es comparen amb les necessitats que en tenen les plantes cultivades. D'altra banda, la dosificació dels fertilitzants s'acostuma a fer basant-se en el nitrogen. A més a més, en casos de volatilització significativa de nitrogen en forma d'amoníac, aquest desequilibri cap al fòsfor encara s'accentua. En el cas dels tractaments de dejeccions que condueixen a l'eliminació del nitrogen, aquests desequilibris entre el nitrogen i el fòsfor abans esmentats, i amb altre nutrient, com el potassi, poden ser encara més grans. De fet, els mostres de sòls duts a terme els darrers anys evidencien uns nivells de fòsfor en molts casos clarament per sobre de les necessitats dels cultius.

La mateixa MGP considera prou importants els motius anteriors quan afirma que "tots aquests aspectes motiven la introducció de nova reglamentació en el sentit que, en cas d'ampliacions de bestiar en zona vulnerable, es limiti l'aplicació addicional en aquesta zona dels nutrients continguts en les dejeccions."

Si els efectes contaminants que provoquen les dejeccions ramaderes en el sòl que la MGP constata, és evident que no solament s'ha de limitar l'aplicació addicional en cas d'ampliació del bestiar i en ZV, sinó a tots els sòls que superin els nivells de concentració de nutrients per sobre dels establerts en l'annex 8., estiguin o no en ZV, i provinguin de dejeccions per ampliacions de bestiar o provinguin de la cabana ja instal·lada. Els efectes contaminants es produeixen a tots els terrenys.

La situació s'agreuja perquè una gran part de sòls ja estan contaminats i no poden servir de base agrícola per les dejeccions.

En el primer Pla per la millora de la fertilització agrària a Osona que pertany a la Xarxa de Plans per la millora de la fertilització agrària a Catalunya, promogut entre altres, pel mateix DARPA i la Universitat de Vic, va concloure que "un 85% de les parcel·les mostrejades tenen un contingut de NITROGEN a pre-sembrat molt alt (>105 kg N/ha) i s'observen nivells molts més alts de FÒSFOR de les necessitats del cultiu en la majoria de les parcel·les mostrejades (98%)".

En l'ISA, en l'apartat 3.2.1, esmenta a tall d'exemple, l'estudi en un seguiment fet als sòls del regadiu de l'àrea del canal l'Algerri-Balaguer a Lleida fet pel Servei de Sòls i Gestió Mediambiental de la Producció Agrària l'any 2014, dins del projecte LIFE 12 ENV/ES/000647 (LIFE+ FUTUR AGRARI) donant com a resultat que el contingut de P per a 195 casos seguits, en un 35% estan contaminats, afirmant "que un 24% de les mostres estaven per sobre del nivell de resposta de la planta a aquest nutrient i un 11% de les mostres estarien en nivells tòxics i contaminants pel medi ambient.

En la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades (MAIMP) estima que "tindrem en compte els controls de nutrients efectuats durant els darrers 6 anys (2011-2016), en què un 34% dels recintes mostrejats ha resultat amb nivells de P superiors a 80 mg/kg sòl sec".

La MAIMP, assegura que ja "duen a terme mostres anuals per verificar els continguts dels nutrients del sòl, que en l'exercici 2016 van afectar un total de 120 explotacions". Si ho comparem amb nombre total d'explotacions, que la mateixa MAIMP, dona com a "dada més fiable i real, el nombre de declaracions DUN que s'han dut a terme en aquest exercici 2017, que és d'un 54.000", es constata la manca de voluntat i incapacitat del DARPA, per fer un control eficient per prevenir la contaminació provinent de les dejeccions ramaderes.

Aquesta manca de control ja va ser advertida pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) en el seu informe 3/2008 sobre el decret actual 136/2009, en el que assenyala "la dificultat d'exercir el control de la implementació del decret. De fet, la major part de les mesures contingudes al projecte de decret són de molt difícil control, ja que es tracta de l'actuació a nivell d'explotació o de parcel·la".

Aquesta manca de control també el confirma l'informe tècnic de l'ACA del març del 2016 quan conclou, "que les mesures emprades fins al moment no han tingut l'èxit desitjat, per la qual cosa urgeix un canvi en la implantació de mesures, i sobretot en el seu control, que permeti revertir aquesta situació progressivament".

Aquesta permissivitat i falta de control és escandalosa si es compara amb altres activitats econòmiques. Per citar algun exemple entre molts, els transportistes de passatgers o de mercaderies, han de passar obligatòriament una inspecció tècnica dels seus vehicles, en una empresa homologada que certifica que estan en condicions i són aptes, o el manteniment d'ascensors, aire condicionat, alarmes, extintors, calderes, etc. Qualsevol producte industrial han de tenir l'homologació pertinent: un cinturó de seguretat d'un cotxe, una joguina, una torradora, un interruptor elèctric. També el material sanitari, farmacèutic. Alguns operadors estan obligats a fer auditories de seguretat, econòmiques, etc. Els costos els assumeixen els titulars de les activitats econòmiques.

És insòlit que l'aplicació d'un subproducte animal no apte pel consum humà, com els purins, que pot esdevenir molt contaminat com o demostra que 23 de les 39 masses d'aigua subterrànies de Catalunya estan contaminades, o que en el 34% de sòls i ha concentracions de nutrients superiors els admissibles, no tingui uns protocols que evitin danys al medi ambient. La Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental és taxativa. Per exemple l'article 9 en el punt 1, afirma que els operadors de les activitats econòmiques o professionals incloses en aquesta Llei estan obligats a adoptar i a executar les mesures de prevenció, d'evitació i de reparació de danys mediambientals i a sufragar els costos, sigui quina sigui la quantia, quan resultin responsables d'aquests. O en l'article 17 de les obligacions de l'operador en matèria de prevenció i d'evitació de nous danys, en el punt 1, diu que davant d'una amenaça imminent de danys mediambientals originada per qualsevol activitat econòmica o professional, l'operador d'aquesta activitat té el deure d'adoptar sense demora i sense necessitat d'advertència, de requeriment o d'acte administratiu previ les mesures preventives apropiades.

Resulta alarmant que donat el nivell actual de contaminació dels aqüífers i dels sòls, el DARPA no aprofiti aquest decret per proposar una mesura de control tan senzilla i eficaç com el control periòdic que determini que l'estat de les terres que han de servir per aplicar purins és apta. I més tenint en compte l'informe CADS 3/2008 quan diu que "l'anàlisi dels nivells de nutrient al sòl s'hauria de relacionar amb les mesures de control del nivell de nitrats de l'aigua".

Cal també tenir en compte, per justificar la necessitat d'un control eficaç, la importància que té la preservació del sòl tal com s'afirma en el l'ISA en el punt 4.2, quan diu que "El sòl agrari és un recurs limitat que sustenta la producció d'aliments i una part important del patrimoni. La superfície total fertilitzable a Catalunya ha sofert canvis i s'ha reduït des de la dècada del 1950. És de la importància més gran, la correcta gestió i preservació d'aquest recurs finit, mitjançant pràctiques sostenibles, per assegurar el manteniment de la productivitat dels sòls i la millora del medi del qual formen part".

Per tant, perquè l'article 28 sigui efectiu, i aplicant el principi de prevenció, l'esmentat article ha d'incloure les consideracions que s'han descrit al principi amb els apartats identificats amb les lletres a, b, c, d, e, i f.

És evident que amb l'autorització de noves explotacions o ampliar-les sense avaluar l'estat actual de totes les instal·lacions d'emmagatzematge, s'estaria vulnerant el principi de prevenció de les directives europees, i del mateix decret.

DESENA. Al·legacions que fan referència a l'article 33 del contingut del pla de dejeccions ramaderes.

Es considera que l'apartat g de l'article 33 contravé el primer article d'aquest Decret que defineix l'objecte d'aquesta normativa.

No és oportú que es facin consideracions especials i benivolents a les zones vulnerables tipus B. Segons l'articulat es pot incrementar l'aplicació de dejeccions segons unes anàlisis de sòls del P, en base al mètode analític Olsen. Es considera que una zona vulnerable és una zona contaminada amb una concentració de nitrats per sobre el llindar de protecció establert. No té cap sentit realitzar un increment d'aquestes dejeccions. Es podria considerar aquest articulat només en el pressupòsit que una zona vulnerable passi a ser no vulnerable perquè la concentració de nitrats a disminuït per sota els 50 mg/l que regula la normativa sobre potabilitat d'aigua.

En general, es considera que no es pot fer distincions entre zona vulnerable A i B, totes són vulnerables i, per tant, contaminades o potencialment.

ONZENA. Al·legacions que fan referència a l'article 52 de requisits per a la implantació de noves explotacions ramaderes i ampliació de les existents en zones vulnerables.

Es considera que una zona vulnerable té una concentració de nitrats no apte per assumir-ne més, encara que sigui pel principi de precaució que marca la normativa ambiental europea. Per aquesta raó i pel que s'ha justificat en base a la primera al·legació d'aquest document, no és admissible cap excepció i, per tant, en cap cas no es permet la implantació de noves explotacions ramaderes, ni ampliacions de capacitat de les explotacions existents, sense cap excepció.

En el cas d'explotacions que apliquin les dejeccions en zones no vulnerables augmenta el risc de les zones vulnerables i les no vulnerables. En les ZV perquè hi ha risc d'un mal emmagatzematge local o que no compleixin la normativa vigent i aquest és un risc que no es pot córrer en una zona vulnerable. I alhora estem posant en risc la zona no vulnerable per deposició de noves dejeccions ramaderes.

Per altra banda, no s'entén perquè en aquest cas, i en d'altres apartats, hi ha excepcions en base a la titularitat de l'explotació ramadera. No s'entén quina relació hi ha entre la titularitat i la contaminació. Sembla un apartat més subjectiu o que respon a no se sap quins interessos, en comptes de prevenir i reduir la contaminació.

I novament es fa una distinció amb zones vulnerables B per sota els 80 P mg/kg sòl. Una zona vulnerable, segons la definició de l'article 3 i en base a la Directiva 91/676/CEE, ha de respondre a una acció de contenció i no és admissible la permissivitat de noves dejeccions ramaderes.

Per tot plegat, demanem que no es tingui en consideració cap excepció a l'articulat 52.1 que regula la implantació de noves explotacions ramaderes o ampliacions de capacitat de les explotacions existents. Tan sols s'entendria la necessitat de potenciar les explotacions ecològiques o extensives, sempre i quan, es pugui demostrar científicament que no hi ha risc per nova contaminació i alhora amb la disposició de les dejeccions en zones no vulnerables.

DOTZENA. Al·legacions a l'article 53.

En aquest article es considera que caldria fer un pas més per poder reduir l'aplicació de dejeccions ramaders, fins el punt que es podrien buscar incentius econòmics o fiscals per tal que aquells explotacions deixin d'abocar en zones vulnerables tinguin incentius.

Alhora que caldria buscar mecanismes perquè aquells gestors de les explotacions que han gestionat les dejeccions de manera irregular, contrastada i reiterativa, se'ls hi retiri la llicència per activitat. No ens podem permetre que la mala acció d'uns pocs repercuteixi en el medi ambient de tots.

TRETZENA. Al·legacions a la Disposició adicional cinquena

a/. La limitació d'incrementos de bestiar en zones vulnerables ha de ser general i absoluta i indefinida, fins que no millori substancialment la contaminació de les masses d'aigua i dels sòls.

b/. La limitació també s'estendrà a la instal·lació de centres de dejeccions i a les instal·lacions d'emmagatzematge en destinació en ZV, que quedaran prohibides.

b/. En zones no vulnerables com a mínim, fins que no s'elaborin els plans i mesures que en el decret quedat ajornades, i les que es detallen més avall, i fins que es pugui verificar i avaluar la seva eficiència per l'autoritat competent i es comprovi una millora substancial dels indicadors previstos en el annex 17.

Limitar la moratòria per incrementar bestiar als municipis amb un ICR superior a 1,20, significa d'entrada acceptar dins la normalitat els municipis que ja tenen un excedent

de nitrogen del 20%. Estèticament pot-ser queda millor que els municipis afectats per la moratòria fossin el que tinguessin un ICR superior a 1. Però en comptes de perseguir uns titulars que queden bé però que no aporten res, el que cal és fer tot allò que no s'ha fet o no s'ha fet bé. I la moratòria per noves explotacions o ampliacions és una molt bona oportunitat per repensar i reestructurar, entre tots, el model productiu de determinats sectors de la ramaderia, com el porcí i l'aviram. Salvant totes les distàncies que es vulguin, un exemple de fracàs col•lectiu va ser la indústria tèxtil catalana de la segona meitat del segle passat que tampoc va internalitzar els costos, va rebre ajuts encoberts, permissivitat legislativa i tolerància d'algunes pràctiques empresarials, creant un gegant amb peus de fang, i anant tot en norris amb els primers flaires de competència internacional. En el portal cardeporc.cat, amb data de 9 de Novembre el preu de porc viu a Lleida era de 1.038 euros/kg i a Denis, Bèlgica, a 0.99 euros /Kg, el que demostra que és molt difícil competir només amb preus. S'ha de treballar la qualitat del producte, la seva diferenciació, la seva presentació, canals de distribució... en definitiva un altre model més sostenible i que salvaguardi una activitat vital en el món rural.

La moratòria també es pot justificar en ZNV per moltes raons, i hauria de ser vigent:

1/. Fins que s'elabori, s'implementi, el programa de reducció de Nitrogen de la disposició final setena, i al cap d'un temps prudencial es verifiquin les millores obtingudes. És difícil d'entendre que un decret que te per objecte la reducció de la contaminació com diu l'article 1, en l'únic apartat que s'explicita la voluntat de reduir-la, el pla s'ajorna 1 any.

Es un sense sentit que s'aprovin noves explotacions o ampliacions de les actuals, sense saber les mesures que proposarà el pla i si són efectives

2/. Fins que tots els plans de dejeccions aportin les anàlisis de sòl que confirmen que les terres declarades que són base agrícola no estan contaminades, que tenen les concentracions de nutrients per sota dels nivells que determina l'annex 8, i que la superfície declarada és suficient i apta per aplicar les dejeccions d'acord amb els estàndards de l'annex 1.

Segons la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades (MAIMP) estima que "els controls de nutrients efectuats durant els darrers 6 anys (2011-2016), en què un 34% dels recintes mostrejats ha resultat amb nivells de P superiors a 80 mg/kg sòl sec".

Tampoc tindria cap sentit aprovar nous plans de dejeccions amb terres contaminades

3/. Fins que s'elabori i s'executi un pla que reubiqui o tanqui totes aquelles explotacions que constitueixen el 72% d'explotacions que estan en el radi d'influència sanitària d'altres explotacions, i que estan vulnerant la normativa en matèria de sanitat

animal, com ho indica la Ponència de Gener del 2016 del departament de Territori i Sostenibilitat.

Sembla lògic que abans d'aprovar noves instal·lacions, primer es posin en regla les actuals.

4/. Fins que s'elabori i s'implementi el pla de controls de la gestió de dejeccions ramaderes i dels altres fertilitzants nitrogenats que s'estableix la disposició final cinquena. Aquest pla, com passa en totes les activitats econòmiques, ha d'incloure tots els autocontrols necessaris per garantir l'aplicació del decret, que complementin els regulats en els articles 50 i 51, clarament insuficients.

És normal que no s'autoritzin noves explotacions o ampliacions de les actuals, mentre no existeix un pla de controls, règim sancionador, que garanteixi que compliran amb la normativa vigent.

5/. Fins que la totalitat de les explotacions disposin i lliuren a l'administració la corresponent certificació emesa per persona física o jurídica homologada, que validi que les instal·lacions de l'explotació, i les de les d'emmagatzematge de les dejeccions no tenen fuites i compleixen amb la normativa actual.

6/. Fins que la densitat del bestiar especialment el porcí es redueixi a nivells més sostenibles. Amb dades de la ponència de gener del 2016 del Departament de Territori i Sostenibilitat era de risc: "Si analitzem la densitat de bestiar, pel que fa a la cabana porcina Catalunya es troba en una posició extrema en el context mundial, amb el risc que això comporta. La densitat de bestiar en els 10 principals països productors de porcí (any 2013):

	Caps	Km2	Densitat
Catalunya	6.819.477	32.144	212,15
Vietnam	26.261.400	329.560	79,69
Alemanya	27.690.100	357.021	77,56
Espanya	25.494.720	505.956	50,39
Xina	482.398.000	9.596.960	50,27
França	13.487.588	547.030	24,66
Mèxic	16.201.625	1.972.550	8,21
EEUU	64.775.000	9.629.091	6,73
Brasil	36.743.593	8.514.876	4,32
Canada	12.879.000	9.976.140	1,29
Rússia	18.816.357	17.075.200	1,1

La densitat amb les dades del 2016, l'ISA calcula en 8.721.551 porcs, que pels 32.144 km², representa una densitat de 271,34 porcs/km².

Fins a on creixerà la densitat si no s'implementa una moratòria per granges noves i ampliacions?.

No hi ha cap responsable del DARPA, que cregui que és necessari un topall?

7/. Fins que el DARPA, expliqui la diferència entre les 66.325 tones produïdes pel purí porcí segons dades de l'ISA, i les aproximadament 48.620 tones que podrien admetre les 286.000 ha que reben purins que segons la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades en el supòsit de què tots els conreus admetin el màxim dels 170 kg/ha i ha de garantir que la base agrícola declarada en totalitat dels plans de dejeccions, poden admetre la totalitat de les dejeccions de la cabana ramadera. És clar que no es pot afegir el nitrogen de les noves explotacions o ampliacions de les actuals, si no està resolt l'excedent de les actuals.

8/. Fins que el transport de les dejeccions pugui garantir la traçabilitat de les mateixes completament. Segons la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades, de moment només unes 4000 explotacions de les 18.598 que estaven registrades el maig del 2017, estaran afectades pel decret

I també fins que, entre les 1.300 i 1500 cisternes de les 4.500 actuals, es puguin adaptar un sistema de mànegues integrat amb els sistemes de control (conductímetre, cabalímetre i sondes), que substitueixi l'aplicació per ventall. El cost de l'adaptació suposarà uns 26 M d'euros, als que s'han d'afegir el cost del GPS i el cost de transmissió de dades. O sigui, l'adaptació no es farà d'un dia per l'altre.

Per tant quin sentit té autoritzar noves explotacions o ampliacions de les actuals, si no es tenen els instruments que han de garantir la correcta aplicació de les mesures del decret.

9/. Fins que no es regulin amb aquest decret o en altres de complementaris les mesures que la ramaderia intensiva ha de prendre en aspectes tan importants com:

- Les mesures per pal·liar els efectes del canvi climàtic
- Les mesures per prevenir que els residus de la ingesta d'antibiòtics per part del bestiar no provoqui la resistència dels bacteris a aquests.
- Com es garanteixen els recursos hídrics, cada cop més escassos, que necessita la cabana ramadera.
- Les mesures que s'han d'adoptar per prevenir l'acumulació de coure i zinc als sòls.
- Quines mesures són necessàries per fer compatible l'activitat ramadera intensiva, amb la protecció de les espècies i hàbitats, amb la conservació dels espais naturals.
- Com el sector de la ramaderia intensiva ha de fer front als costos de la regeneració del medi que han contaminat seguint el criteri de qui contamina paga. Alguns d'aquests costos ja han estat avaluats en l'Informe tècnic de l'ACA del 2016, i d'altres com totes les despeses que els Ajuntaments han pagat, s'hauran d'avaluar.

CATORZENA. Al·legacions a la Disposició final setena

Aprovació immediata del pla de reducció de Nitrogen de la disposició final setena, que contempli una reducció de 2.500.000 de porcs en un termini de raonable per poder equilibrar el balanç de Nitrogen aportat i Nitrogen absorbit.

L'objectiu és reduir la contaminació.

En les consideracions prèvies del nou decret, s'esmenta la directiva 91/676/CEE relativa a la protecció de les aigües i que té per finalitat la reducció de la contaminació causada pels nitrats d'origen agrari i actuar preventivament contra les noves contaminacions d'aquesta classe. També la directiva del Parlament Europeu 2000/60/CE, coneguda com a Directiva Marc de l'Aigua, que té com a objectiu obtenir una bona qualitat de les masses d'aigua. La directiva 2006/118/CE relativa a la protecció de les aigües subterrànies estableix definir les mesures destinades a prevenir o limitar l'entrada de contaminants a les aigües subterrànies i evitar el deteriorament de l'estat de totes les masses d'aigua subterrànies.

La finalitat i objectius de les directives són molt clars: reducció de nitrats, i aplicació de mesures preventives per millorar la qualitat de les aigües.

La adopció de mesures per reduir i prevenir la contaminació per nitrats constitueix l'objecte del decret segons es defineix en l'article 1:

“Aquest Decret té per objecte l'establiment de mesures dirigides a reduir i prevenir la contaminació causada o provocada pels nitrats d'origen agrari, mitjançant la regulació de la gestió de les dejeccions ramaderes i altres fertilitzants nitrogenats i l'aprovació del programa d'actuació aplicable a les zones vulnerables designades a Catalunya”

Per tant, no hi a cap dubte de que la tota la regulació de la gestió de les dejeccions hauria d'estar encaminada a provocar una important reducció de la aportació de Nitrogen als conreus per tal de reduir-ne l'excedent., i poder ajustar les aportacions de nitrogen a les necessitats del cultiu. Però les mesures adoptades en el programa d'actuació que s'aprovaran amb aquest decret per reduir la contaminació derivada de les dejeccions ramaderes són continuistes, sense controls efectius i els hipotètics beneficis en la millora ambiental, no estan quantificats, no són verificables i difícilment assolibles en el curt termini, i no aborden la reducció de caps de bestiar com la mesura més eficient.

Ho confirma l'informe de sostenibilitat ambiental preceptiu que acompanya aquest decret (ISA en endavant)), quan en el apartat 10 del punt 7.2 corresponent a la identificació i avaluació dels impactes ambientals del vector hídric diu:

“Si bé reduir l'excreció de nitrogen per part del bestiar és una mesura clau, aquest factor és indissociable del nombre de caps. En aquest sentit, si bé es regula l'índex de

càrrega ramadera (art. 4), no s'observa cap mesura concreta per determinar el nombre de caps que el territori en conjunt pot absorbir" i que amb les mesures previstes al Programa d'actuació "no es pot objectivar un canvi de tendència en el volum de N generat, l'impacte del qual es considera notable, permanent, directe, sinèrgic, i recuperable a llarg termini. Si bé l'impacte és recuperable, per la dinàmica de recàrrega dels aqüífers subterranis (extremadament lenta en anys) i per l'estructura del sector ramader a Catalunya (que no es modifica), la recuperació s'entreu a llarg termini .A més, no resulta possible objectivar una millora ambiental en termes absoluts tal i com prescriu el Document de referència".

També o confirma la llei de canvi climàtic aprovada aquest estiu que diu que les polítiques ramaderes han d'anar encaminades a: "14.1.d) l'adequació de la dimensió de la cabanya ramadera a la capacitat de càrrega ambiental del territori..."

El N generat és molt excedentari i és una font de contaminació

El Decret considera que el balanç equilibrat entre N produït i absorbit és necessari per una adequada fertilització com criteri fonamental per tal de reduir la contaminació derivada per l'excés de dejeccions ramaderes.

També l'ISA en el seu apartat 4.1 dóna rellevància al criteri de reduir el N produït per tal equilibrar el balanç per poder disminuir les pressions contaminants sobre les aigües subterrànies i superficials, quan conclou que: "Minimitzar l'excedent de nitrogen d'origen agrari en relació a la demanda dels cultius és bàsic per a disminuir les pressions sobre la qualitat de les aigües subterrànies i, en menor mesura, sobre les aigües superficials".

El excedent de N queda clarament palès en l'ISA, en el punt 3.4.4, referent a la gestió de les dejeccions ramaderes, quan afirma que si representem les dades d'extraccions de cultius (de N i P) i aportacions de nitrogen i fòsfor a la suma de la fertilització orgànica i mineral, veiem que s'aporta molt més nitrogen i fòsfor del que necessiten els cultius (com ja s'indica més amunt). Per la qual cosa, aquest excedent no s'aprofita i pot ser una font de contaminació". I ho ratifica quan en el punt 4.1 diu: "D'altra banda, l'aplicació inadequada, en quantitat clarament excessiva, de dejeccions ramaderes al sòl pot provocar també una acumulació de microfitonutrients (coure o zenc) i del fòsfor, element que també pot provocar l'eutrofització de les aigües superficials".

La taula 29 del mateix punt 3.4.4 de l'ISA, és molt clarificadora. En dades del 2009, la capacitat de recepció del N que pot assimilar el medi sense arribar a superar el nivell màxim admissible en el total de les comarques catalanes és de 97.486.068 tones i la quantitat de nitrogen procedent de la producció ramadera a Catalunya dejeccions ramaderes és de 105.931.576 tones. La reducció N només es pot assolir amb una reducció de producció ramadera.

Per tant, només una reducció substancial de la cabana ramadera podrà reduir la contaminació produïda per l'excés de N, i podrà complir amb l'objectiu de reducció que contemplen les directives europees i aquest decret.

La solució de redistribuir les dejeccions arreu el territori és ara per ara impossible a curt termini

Avui el N produït és molt excedentari. Segons la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades (MAIMP), "a nivell de Catalunya, el nombre d'hectàrees que reben purins és d'aproximadament 286.000". Si les multipliquem per els 170 Kg de N/any que cada Ha pot rebre, en el hipotètic supòsit que tots els cultius permetin aquesta dosi màxima, la quantitat màxima de N que poden assimilar la totalitat de les hectàrees són 48.620 tones de N.

Segons el ISA, (apartat 3.4.4) "el volum de dejeccions equival a la gestió de 105.932 tones de N, de les quals 66.325 tones provenen del purí porcí".

Es a dir que l'excedent entre les tones de N generades per el purí porcí (66.325) i les absorbides (48.620), en les hectàrees que reben purins segons dades de MAIMP és 17.705 tones, que no se sap a on s'aboquen, o no es vol saber.

Per poder equilibrar el balanç de Nitrogen aportat/absorbit, el sector ramader del porcí, necessitaria més 104.000 hectàrees de noves terres per poder aplicar l'excedent de N, calculant les 17.705 tones de N repartides a raó de 170 Kg/ha

La situació s'agreuja perquè una gran part de sòls estan contaminats i no poden servir de base agrícola per les dejeccions. En el I Pla per la millora de la fertilització agrària a Osona que pertany a la Xarxa de Plans per la millora de la fertilització agrària a Catalunya, promogut entre altres, per el propi DARPA i la Universitat de Vic, va concloure que "un 85% de les parcel·les mostrejades tenen un contingut de FÒSFOR de que les necessitats del cultiu. en la majoria de les parcel·les mostrejades (98%)". En el ISA, en l'apartat 3.2.1, esmenta a tall d'exemple el estudi en un seguiment fet als sòls del regadiu de l'àrea del canal l'Algerri-Balaguer a Lleida fet pel Servei de Sòls i Gestió Mediambiental de la Producció Agrària a l'any 2014, dins del projecte LIFE 12 ENV/ES/000647 (LIFE+ FUTUR AGRARI) donant com a resultat que el contingut de P per a 195 casos seguits, en un 35% estan contaminats, afirmant "que un 24 % de les mostres estaven per sobre del nivell de resposta de la planta a aquest nutrient i un 11% de les mostres estarien en nivells tòxics i contaminants pel medi ambient.

En la Memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades (MAIMP) estima que "tindrem en compte els controls de nutrients efectuats durant els darrers 6 anys (2011-2016), en què un 34% dels recintes mostrejats ha resultat amb nivells de P superiors a 80 mg/kg sòl sec."

Per tant aquestes 104.000 hectàrees haurien de convertir-se en 139.000 per tal de preveure que el 34% de terres contaminades no poden servir com a base agrícola. Amb

el mateix argument les 286.000 hectàrees que ja reben purins s'haurien d'incrementar en 97.240 per tal preveure substituir el 34% de terres contaminades. Per tant serien necessàries 236.240 hectàrees noves per poder redistribuir les dejeccions arreu del territori.

El ramader tampoc facilitarà la recerca de noves terres perquè com més lluny més costos tindrà. Això queda clar en el punt 3.4.4 de l'ISA quan afirma: "el fet que la principal gestió de les dejeccions ramaderes a Catalunya sigui la seva aplicació directa a camp com a fertilitzant, comporta costos elevats als ramaders. Això és degut al fet que, d'una banda, les zones amb una elevada intensitat ramadera es troben allunyades de les terres susceptibles d'utilitzar el purí com a fertilitzant i, per l'altra, aquest purí està format per un 95% d'aigua que també ha de ser transportada, augmentant els costos de fertilització. Aquestes despeses poden motivar l'abocament no adequat de dejeccions en terrenys que difícilment podran absorbir més nitrats".

De fet l'ISA reconeix en el seu apartat 4.2 com un risc greu la deficient gestió de les dejeccions ramaderes, quan diu: "Un dels riscos d'incorrecta gestió de dejeccions, especialment en el cas dels purins, és la sobre-dosificació en parcel·les properes a la granja i la no aplicació en les parcel·les més allunyades. Les parcel·les sobre-fertilitzades amb purins atenyen uns nivells molt elevats de nitrats en el sòl, així com de fòsfor, amb els riscos mediambientals ja explicats en aquest informe. L'actual Programa d'actuació vigent no estableix mecanismes específics per assegurar la traçabilitat en els casos en què les granges estan obligades a aplicar part de les dejeccions a terres allunyades, cosa que dificulta la prevenció d'aquestes dosificacions". Aquest risc tampoc es minimitza en el nou Programa d'Actuació del nou Decret, perquè queden fora de control totes les aplicacions de les dejeccions a finques properes de les explotacions (menys de 5 km).

És evident que aquesta pretesa redistribució no és viable ni sostenible, ni econòmica ni ambientalment.

Les reduccions de N derivades de les millores en alimentació i tractament de purins son incertes. Impossibles a curt termini

Minimitzar l'excedent de nitrogen d'origen agrari en relació a la demanda dels cultius és bàsic per a disminuir les pressions sobre la qualitat de les aigües subterrànies i, en menor mesura, sobre les aigües superficials. Però a la pràctica, fins ara, totes les suposades millores en el tractament de purins i en la millora alimentària del bestiar no han servit per reduir l'aportació excedentària de N. Ens al contrari, només en el sector porcí, les tones anuals generades han augmentat gairebé un 25% des de el 2009.

En la MGP, queda clar que les suposades reduccions de N, degudes a la millora de l'alimentació, no solament no han servit per reduir-les, sinó que amb les successives Ordres del DARPA, ha suposat un augment de bestiar fins a generar més quantitat de N. Així ho constata quan diu: "Des de la publicació del Decret

136/2009, ha anat apareixent normativa per establir l'aplicació de la reducció del nitrogen excretat pel bestiar porcí mitjançant la millora de l'alimentació. Aquesta normativa, constituïda per les diferents Ordres AAR/506/2010, AAM/3112/2014 i AAM/66/215, pretenia reflectir als plans de gestió de dejeccions ramaderes els avenços assolits en la nutrició del bestiar porcí i la millora de les tecnologies de producció de pinsos. D'aquesta manera, la quantitat de nitrogen excretat que figurava als plans de gestió s'apropava a la realitat i deixava de ser un valor estàndard que penalitzava les explotacions més tecnificades. Es buscava així facilitar la gestió de les dejeccions i millorar la qualitat del medi. No obstant, a la pràctica s'ha observat que la reducció en l'excreció de nitrogen gràcies a les millores en l'alimentació, en lloc de suposar un alleujament de la càrrega de nitrogen en les zones de més densitat ramadera, ha servit massa sovint per ampliar la capacitat de les explotacions, les quals han augmentat el bestiar fins a continuar generant la mateixa quantitat de nitrogen que tenien abans d'aplicar la reducció per millores en l'alimentació.. La nova normativa ja no permetrà l'ampliació de la capacitat de bestiar en aquests casos, amb la qual cosa les explotacions que introdueixin una millora en l'alimentació ho faran per facilitar la gestió del nitrogen generat, especialment en aquelles zones on és més difícil obtenir base agrícola per a aquest nitrogen”.

Tampoc les millores en el tractament de purins són avui una garantia per reduir el Nitrogen generat. Existeix molta bibliografia sobre els avantatges i inconvenients de les noves tècniques per tractar els purins. Prenen com a exemple la "Guia de las mejores técnicas disponibles del sector porcino de García-Bigeriego-Canales-Colmenares del Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino", queda clar que els inconvenients de les diferents tècniques no estan resoltes i en molts casos resulten ineficients per aconseguir una reducció real i viable del nitrogen, com es pot comprovar en la transcripció literal de la guia que a continuació es descriu:

“CAPÍTULO V.- OTRAS TÉCNICAS

A continuación, se describen otras técnicas recogidas en el Documento de Referencia Europeo (BREF), pero que por distintos aspectos como sus costes, su aplicabilidad o sus efectos colaterales no alcanzan una viabilidad técnico-económica suficiente y, por lo tanto, no se consideraron trasladables al modelo productivo español de forma generalizada.

Teniendo en cuenta las circunstancias señaladas, las técnicas descritas en este capítulo sólo pueden ser consideradas como Mejores técnicas disponibles (MTD) condicionales.

5.1.- REDUCCIÓN DE LAS EMISIONES DESDE LOS ALOJAMIENTOS

5.1.1.- Control del ambiente interior de los alojamientos

...Por tanto, los sistemas de ventilación y climatización deben ajustarse siempre en función de las necesidades y el confort de los animales. Por otra parte, una renovación insuficiente del aire unido a una temperatura excesivamente alta en el interior de los alojamientos (hecho muy común en España durante los meses calurosos) puede

modificar el comportamiento de los animales, haciendo que éstos, para refrescarse, ensucien las zonas limpias del corral y se aumenten las emisiones de amoniaco.

5.1.2.- Enfriamiento de la superficie del purín.-

... En principio no es un sistema que se considere adecuado por sus costes asociados y por los riesgos medioambientales de contaminación de los propios acuíferos.

5.1.3.- Sistemas de flushing.

...Este sistema requiere unas instalaciones complejas (fosos especiales, canalizaciones, bombas, separadores de sólidos, lagunas de estabilización, aireadores...) y difíciles de mantener, por lo que se considera totalmente inviable para instalaciones existentes. Además, puede provocar picos de olores en el momento de las descargas.

5.1.4.- Técnicas de lavado de gases.-

... Lógicamente, sólo se pueden aplicar en alojamientos con sistema de ventilación forzada. Su coste es muy elevado y requieren un mantenimiento complejo. En algunos casos se pueden producir riesgos debido a la necesidad de usar ácidos fuertes para la fijación del amoniaco.

5.2.- TRATAMIENTO DE PURINES Y ESTIÉRCOL.

En el tratamiento de purines, existen dos planteamientos:

– Tratamientos integrales, que pretenden alcanzar las normas de vertido a cauce en el efluente tratado o bien evaporar completamente la fracción líquida del purín.

En las tecnologías de depuración, un problema muy importante es la carga de materia orgánica y macronutrientes presentes en el purín, tan elevada que dificulta enormemente poder llegar a parámetros de vertido a cauce dentro de unos costes asumibles. Además los procesos son complejos y tienden a saturarse y desestabilizarse.

En los sistemas de desecación, el principal inconveniente es el enorme contenido en agua de los purines y la presencia de nitrógeno amoniacal en la fracción líquida a evaporar, lo que requiere un alto coste energético y la necesidad de aplicar procesos previos para la fijación del nitrógeno amoniacal.

– Tratamientos intermedios. Las alternativas disponibles actualmente en el mercado se basan en una serie de tratamientos básicos:

5.2.1.- Separación sólido-líquido

...En cuanto a los inconvenientes, el principal es el coste de los agentes químicos, que puede limitar su uso, y la escasa eliminación de las formas solubles, principalmente de nitrógeno.

5.2.2.- Compostaje

...La principal limitación es la disponibilidad y coste del sustrato. Otros inconvenientes son la necesidad de bastante espacio y la posibilidad de pérdidas de nitrógeno a la atmósfera en forma de amoníaco si la relación carbono-nitrógeno es baja.

5.2.3.- Nitrificación-desnitrificación .

...Sin embargo, esta técnica está limitada por inconvenientes como la generación de un fango que hay que tratar y el coste de inversión y de explotación.

5.2.4.- Digestión anaerobia

...La principal desventaja es que no elimina el nitrógeno, por lo que en las explotaciones o zonas con excedentes de este elemento no se resuelve el problema. Cuando se pretende utilizar el biogás generado, surgen otros inconvenientes como los elevados costes de inversión en infraestructuras y el bajo rendimiento en la producción de este gas cuando sólo se utilizan purines de cerdo. Guía de MTD del sector porcino Pág. 106 de 129

5.2.5.- Digestión aerobia

... Sin embargo, el aporte de oxígeno incrementa el consumo de energía eléctrica y, en algunos casos, la aparición de bacterias filamentosas que hacen difícil el control de las espumas durante la aireación.

5.2.6.- Evaporación o secado

...Los principales inconvenientes son el coste de inversión y de mantenimiento, por el alto consumo energético que requiere, y la posibilidad de emisiones a la atmósfera. Este tratamiento debe ir precedido siempre de sistemas que permitan transformar y secuestrar al nitrógeno amoniacal soluble para que quede retenido en la parte sólida deshidratada, evitando pérdidas en la evaporación.

5.2.7.- Stripping y absorción.

...Pero presenta el inconveniente de que es necesario un tratamiento previo (digestión anaerobia, aerobia, separación sólido-líquido, etc.), para asegurar que el producto final tenga la calidad suficiente para poder comercializarse.

5.2.8.- Filtración por membrana.

... Sin embargo, pueden aparecer problemas por las obstrucciones, que hacen necesarias operaciones de limpieza química que incrementan los costes de esta técnica, ya de por sí elevados. Por otra parte, tiene baja eficiencia en la eliminación del nitrógeno amoniacal”.

El decret no preveu el consum hídric ni les conseqüències del canvi climàtic

Segons l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic 2013-2020, la ramaderia pot veure's afectada pels efectes del canvi climàtic a través de les principals afectacions següents:

- Canvis en la disponibilitat d'aliment per als animals i sobre les condicions ambientals extremes que poden patir, amb la conseqüent afectació de la productivitat i qualitat dels productes derivats, a més de l'increment de mortalitat i morbiditat dels animals. Específicament, la producció de carn, llet i ous podria veure's afectada.
- Canvis en la disponibilitat i qualitat de l'aigua de consum pels animals.
- Augment del risc d'aparició de malalties i plagues que afectarien la producció ramadera.

Caldrà tenir en compte els pronòstics d'una eventual reducció de la disponibilitat d'aigua sobre el sector, que podrà tenir efectes en els sistemes de maneig o, fins i tot, en el seu manteniment o ampliació. La disminució de la disponibilitat de l'aigua també pot tenir efectes sobre les recàrregues ISA del Programa d'actuació a les zones vulnerables en relació a la contaminació per nitrats que procedeixen de fonts agràries

Conclusió: La solució efectiva i possible és la reducció de bestiar porcí que comporta una reestructuració del sector

Existeix una solució real, efectiva i possible. Reduir 2.500.000 els caps de bestiar de porcí que suposaria una reducció d'aproximadament de 18.000 tones de nitrogen que per les dades que consten en l'ISA, són les que molt probablement s'estan gestionant malament.

Avantatges de la reestructuració.

Contràriament el que pot semblar, aquesta mesura seria beneficiosa per la majoria del sector. Una reestructuració ordenada del sector cap a una ramaderia ecològica més sostenible, amb un producte de més qualitat, més al gust dels consumidors actuals, ajudaria a estabilitzar els preus i previndria de l'esclat de la bombolla econòmica que es actualment és el sector. Aquest dubte sobre la viabilitat econòmica ja l'expressava la ponència del Departament de Territori i Sostenibilitat el gener del 2015.

També ajudaria a equilibrar el territori. Un porc de qualitat, ben posicionat, reactivaria els carnisers locals a fer productes artesanals diferenciats, potenciaria els mercats dels municipis, la seva logística, disseny local, turisme gastronòmic...

QUINZENA. Al·legacions a la Disposició transitòria segona

Modificar el redactat de la disposició per tal d'aclarir que els plans de gestió en tràmit en l'entrada en vigor d'aquest decret s'han de tramitar de conformitat amb el nou decret.

Si aquests plans, contravenen alguna prescripció establerta en el nou decret, entrarien en un bucle, ja que la disposició transitòria tercera els obligaria en el termini de 6 mesos a modificar-los.

SETZENA. Disposició final novena

Incloure que no es modificaran les ordenances municipals dels Ajuntaments si suposen una major permissivitat de les que estiguin vigents, ni es vulnerarà el dret de la participació ciutadana.

DISETENA. Disposició final desena

Incloure que el procediment de les modificacions que el conseller o consellera faci en virtut de les facultats de desplegament, que afectin els annexos del decret, i a les quantitats que hi figuren, haurà de tenir les mateixes garanties que el projecte del decret.

En concret l'expedient constarà de:

- Un text articulat del projecte de decret, integrat per un preàmbul, 55 articles, sis disposicions addicionals, vuit disposicions transitòries, transitòries, una disposició derogatòries, onze disposicions finals, i 19 annexes.
- Una memòria justificativa.
- Una memòria d'avaluació d'impacte de les mesures proposades.
- Una memòria de les observacions i les al·legacions presentades en els tràmits de consulta interdepartamental, audiència, informació pública i informes.
- L'informe de Sostenibilitat Ambiental (ISA) del Programa d'actuació a les zones vulnerables en relació a la contaminació per nitrats que procedeixen de fonts

Els annexos d'aquest decret són molt importants i constitueixen el cos legislatiu central. Qualsevol modificació ha de ser amb garanties i no es pot corre el risc que un canvi polític del departament, pugui canviar l'orientació del decret, només amb les facultats de desplegament.

Per tot plegat,

ES DEMANA

- Que es tinguin en consideració aquestes al·legacions
- Que aquesta entitat sigui considerada com a interessada i, d'acord amb el que disposa l'article 35,a) de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, la Llei 55/1999, de 29 de desembre, (d'incorporació de la Directiva 90/313/CEE a l'ordenament intern espanyol).

A Figueres, 15 de Novembre de 2017

Signat, als efectes escaients

Llorenç Pascua Subiranas

President de la IAEDEN-Salvem l'Empordà i en representació de la Plataforma Salvem l'Empordà de Purins